

Anti-pestprotocol

St. Franciscusschool Weiteveen

Het pestprotocol van de St. Franciscusschool heeft tot doel pestgedrag te voorkomen en indien het zich voordoet er adequaat op te kunnen reageren.

Want:

- wij willen dat de kinderen zich op onze school veilig voelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen;
- wij willen elkaar aan kunnen spreken op regels en afspraken;
- wij willen, door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, alle kinderen van de St. Franciscusschool in de gelegenheid stellen met veel plezier naar school te gaan.

Het (pedagogische) leer-/werkklimaat is van invloed op de veiligheid rond en in onze school. Wanneer wij zorgen voor een positief pedagogisch klimaat, leidt dit tot een motiverende en veilige leer-/werkomgeving. Binnen onze school wordt dan ook continu geïnvesteerd in een sterk pedagogisch klimaat.

Onze leraren zijn van cruciaal belang. Zij hebben (onder meer) een vormende (opvoedende) taak: hun leerlingen op te voeden tot goede burgers. Daarom vinden we het belangrijk dat leerlingen goed met zichzelf en met anderen (dichtbij en ver weg) kunnen omgaan. Leraren creëren daartoe een veilig en gestructureerd klimaat waarin kinderen zich gewaardeerd en gerespecteerd voelen. Kernwoorden zijn: relatie, competentie en autonomie. Wij hechten veel waarde aan een positieve en motiverende leraar, een begeleider die ervoor zorgt dat de leerlingen het werk zelfstandig (samen met anderen) kunnen doen.

Onze kernwaarden als christelijk-katholieke basisschool zijn:

- Aandacht en betrokkenheid
- Respect
- Veiligheid, geluk en tevredenheid
- Verwondering

Algemeen

De definitie van pesten

De Wetgeving sociale veiligheid definieert pesten als een vorm van agressief gedrag, waarbij een betrekkelijk machteloze persoon wordt aangevallen, vernederd of buitengesloten door één of meerdere individuen. Pesten heeft drie kenmerken:

- Pesten is intentioneel
- Pesten vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats
- Bij pesten is er een machtsverschil tussen dader en slachtoffer.

Er is sprake van pesten wanneer iemand herhaaldelijk of een lange tijd schade ondervindt door bewust handelen van een of meerdere leerlingen. Er is hierbij een duidelijke daderrol en een slachtofferrol. Ook de rol van de 'meelopers' of omstanders wordt bij de pestpreventie wel heel belangrijk gevonden.

Onze definitie van een veilige school

Een school is veilig wanneer gedurende een schooldag de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen en medewerkers niet door handelen van anderen wordt aangetast.

Onze opdracht: 'Wij staan op tegen pesten'

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Pesten is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school is er op gericht pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat signaleren en hierin duidelijk stelling nemen
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen bij herhaling voorkomt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Signalen van pesterijen

Pesten komt voor in alle groepen van de basisschool. Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen;
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven / sms-jes versturen / cyberpesten;
- beledigen;
- opmerkingen maken over kleding en uiterlijk;
- isoleren;
- buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- op weg naar huis achterna rijden;
- bezittingen afpakken;
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer;

- somatische klachten.

En zo zijn er nog veel meer signalen aan de lijst toe te voegen. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Uitdagingen voor onze school bij de aanpak van pesten

Leerlingen met zwakke executieve functies - emotieregulatie - en snel opvliegend gedrag

Wij besteden tijdens de lessen Kwink, aangevuld met additioneel materiaal passend bij de doelstelling van de groep of groep leerlingen, expliciet aandacht aan het leren reguleren van emoties door allereerst jezelf te kennen en door aan te leren hoe juist te reageren.

Van groot belang is het daarom ook dat wij als team actief toezicht houden op onze leerlingen vanuit de gedachte: 'Waar de groep is, is de leerkracht.'

Er is sprake van actief toezicht op het schoolplein voorafgaand, tijdens en na schooltijd. Dit toezicht is zowel op het schoolplein als in de fietsenstalling aanwezig. De groepsleerkrachten houden toezicht op het veilig en prettig in en uitgaan van de groep en school door aanwezig te zijn in de deuropening en/of hal van de school. Toezichthouders spelen een belangrijke rol in de effectiviteit van pestpreventie. Als wij actief toezien op het toepassen van geleerde waarden, gedragsverwachtingen en routines door leerlingen wordt het geleerde beter geautomatiseerd in het dagelijks gedrag van de leerlingen.

Leerlingen met onvoldoende woordenschat en taalvermogen om conflicten verbaal op te lossen met elkaar

Onze school bevindt zich in een voormalig onderwijsachterstandengebied wat veelal merkbaar is aan een beperkte woordenschat van onze leerlingen. Woordenschat die nodig is om woorden te geven aan eigen gevoelens en conflicten/ruzies op te kunnen lossen. Wij hebben bewust gekozen voor de SEL-methode KWINK omdat er duidelijk aandacht wordt besteedt aan de woordenschat rondom het benoemen van gevoelens. Daar waar noodzakelijk in de groep of voor enkele leerlingen maakt de groepsleerkracht gebruik van additioneel materiaal voor het verrijken van de woordenschat bij het verwoorden van gevoelens en kunnen oplossen van ruzies/conflicten.

Opvoeders van onze leerlingen met overwegend sterke autoritaire gedachten

Nu wij gestart zijn met de implementatie van het gedachtegoed van Verbindend Gezag merken wij dat bij ouderavonden veel van onze ouders vanuit de traditionele autoriteit verwachtingen hebben naar de school toe. Naast dat deze groep ouders licht-argwanend is naar de keuze die gemaakt is voor deze methodiek hanteren zij vaak thuis ook traditionele autoriteit bij het corrigeren van hun kind(eren). Wij zijn er van overtuigd door consequent te handelen vanuit de methodiek van Verbindend Gezag/Geweldloos Verzet wij ouders geleidelijkerwijs mee kunnen nemen in dit proces. De ervaring zal de overtuiging gaan brengen.

Leerlingen en ouders vinden het lastig om zich te verontschuldigen voor hun gedrag

Kinderen hebben iemand nodig die voordoet hoe je je gedraagt als je iets verkeerd hebt gedaan.

Als iemand niet in staat is om zich te verontschuldigen dan kan dit op twee dingen wijzen: hij heeft zich zo gepantserd dat hij het moeilijk vindt intimiteit en kwetsbaarheid te tonen. Of hij vindt dat hij altijd gelijk heeft waardoor zijn geloofwaardigheid in het geding komt.

Pestpreventie op de St. Franciscusschool

We beschouwen pesten als een groepsprobleem. Bij het aanpakken van pestgedrag hebben we oog voor de hele groep. Versterkers moedigen het pesten aan, assistenten pesten mee en buitenstaanders laten het gebeuren. Zonder verdedigers maakt een gepest kind geen kans. De passiviteit van buitenstaanders moeten we doorbreken. Niet iedereen is verantwoordelijk voor het pesten, maar iedereen is er wel verantwoordelijk voor dat er een einde aan komt.

In de groepen stellen we regelmatig een onderwerp aan de orde zoals veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. Handvatten hiervoor vinden de leerkrachten in ons programma voor SEL: Kwink.

Het voorbeeld van de leerkrachten is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar door met elkaar in gesprek te gaan.

Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Leerkrachten verzetten zich volgens de principes van Verbindend Gezag duidelijk tegen dergelijke gedragingen.

Binnen onze school is er structuur en discipline. Conflicten en irritaties worden niet uit de weg gegaan, maar worden aangegrepen als mogelijkheid om moreel besef verder te ontwikkelen. Er gelden schoolregels en groepsregels om de omgang met elkaar en met de omgeving goed te kunnen afspreken en uit te kunnen voeren.

De schoolregels die wij op St. Franciscusschool hanteren zijn:

Respect: Voor groot en klein zullen wij aardig zijn.

Veiligheid: breng jezelf en anderen niet in gevaar en doe voorzichtig met elkaar.

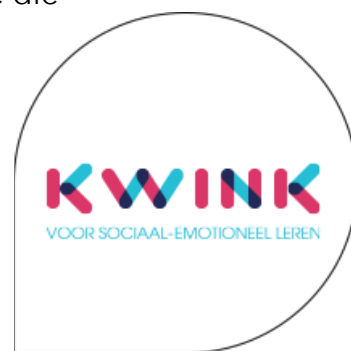
Verantwoordelijkheid: door goed voor de spullen te zorgen zijn zij weer bruikbaar voor morgen.

Aanspreekbaarheid: ik ben verantwoordelijk voor mijn gedrag. Ik accepteer dat anderen mij op mijn gedrag aanspreken.

Deze regels hebben wij, het team, gesteld vanuit onze 'why'. De schoolregels zijn op meerdere plekken in de school als ook in de klassen visueel gemaakt. Het is van groot belang dat deze regels levend gehouden worden. Wij geloven er in dat leerlingen de regels leren, onthouden en dat deze levend blijven doordat zij ervaren wat wij doen en zeggen.

Onze methode voor SEL, Kwink, kent bij iedere les een 'Kwink van de week' die verbonden kan worden aan een van onze schoolregels. In de lessen staat dit wekelijks centraal.

Vanaf schooljaar 2017-2018 implementeren wij tevens het gedachtegoed van Verbindend Gezag in ons pedagogisch handelen. Verbindend gezag is eerder een levensfilosofie die zich moeilijk in korte en krachtige termijn laat omschrijven. Deze methodiek kiest er voor om te investeren in de relatie, juist als het moeilijk wordt omdat wij er in geloven dat dit een effectievere aanpak is dan een puur leertheoretische aanpak (straffen en belonen): "Er is geen weg naar een goede relatie, een goede relatie is de weg". Het is immers onze plicht een veilige relatie met de leerlingen te bevinden door voor ieder kind een veilige haven, veilige basis en anker te zijn. De weg er naar toe is die van structuur, waakzame zorg en Verbindend Gezag.

Inzetten van ons sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem bij de aanpak van pesten

Wij maken gebruik van de Sociale Competentie Observatie Lijst (de SCOL) als sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem. Tweemaal per jaar worden de observatielijsten ingevuld door de groepsleerkracht(en). Na analyse kan de leerkracht bepalen welke leerlingen (extra) aandacht nodig hebben. Ook is het mogelijk om na te gaan of het gedrag van leerlingen veranderd is door de lessen van Kwink.

Tijdens de groepsbesprekingen die driemaal per jaar worden gevoerd met de intern begeleider zijn de sociaal-emotionele competenties van de leerlingen in de groep onderwerp van gesprek. Wanneer dat nodig is kan SCOL vaker worden ingevuld. De redenen hiertoe kunnen uiteenlopend zijn: van veelvuldig pestgedrag in de groep tot aan een hulpvraag van de leerkracht(en). Een gesprekspartner bij zorg omtrent de sociaal-emotionele competenties en sociale veiligheid is een van onze veiligheidscoördinatoren.

Om pesten te stoppen/binnen de perken te houden, hanteren wij de volgende vier stelregels:

1. Bij pestgedrag wordt het inschakelen van de leerkracht niet opgevat als klikken. Als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Ook thuis mag/moet je praten over pestgedrag.
2. De klasgenoten hebben ook een verantwoordelijkheid bij pestgedrag. Zij worden geacht problemen bij de leerkracht aan te kaarten. Het uitgangspunt is dat alle leerlingen verantwoordelijk zijn voor een goede sfeer in de groep.
3. Je behandelt een ander zoals je zelf graag behandeld wilt worden.
4. School en ouders werken samen zonder bemoeienissen. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat beide partijen moeten waken over de eigen grenzen. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Ouders, leerkrachten en directie lossen problemen in overleg op.

Deze regels gelden op school, tijdens kamp en schoolreisjes e.d. en hangen op een goed zichtbare plaats in de school en in de klas. In de vierde week van het nieuwe schooljaar geven kinderen in overleg met hun leerkracht een aanvulling op deze vastgestelde schoolregels. Dit zijn de klassenafspraken, of groepsregels, die zichtbaar in de klas hangen.

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in vier stappen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

1. Er eerst zelf, en samen, uit te komen
2. Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.
3. De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.
4. Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag (3x) gaat de leerkracht zich actief verzetten tegen het gedrag van de leerling. Na contact met ouders wordt er opgeschaald in verzet vanuit het gedachtegoed Verbindend Gezag. Een van de interventies van Geweldloos Verzet (verzetten vanuit de gedachte van Verbindend Gezag) is de individuele aankondiging.

De leerkracht houdt bij wanneer er sprake is van pesten. Bij elke melding omschrijft de leerkracht de toedracht. Er is een voortdurend contact met de ouders van pester en gepeste om hen op de hoogte te houden. Leerkracht en ouders werken samen aan een bevredigende oplossing. De

leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Begeleiding van het gepeste kind

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders opstelt.
- Het gepeste kind niet overbeschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

N.B. : Dit is even belangrijk als de begeleiding van de gepeste leerling.

- Begrenzen van gedrag; duidelijk stelling nemen tegen onacceptabel gedrag en
- Onderzoeken; zoeken naar de reden van het ruzie maken!, pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling). Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Herstellen; excuses aan laten bieden, waarbij het kind het gedrag benoemd dat hij heeft laten zien en waarbij ten minste 1 zin gaat over de gevolgen voor de ander.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? Geven van een brochure met tips voor thuis.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Gevolgen voor slachtoffers van pesten

Een eenmalige pestervaring is zelden erg traumatiserend, ook als die heel ernstig is. Vooral kinderen die herhaaldelijk en op verschillende manieren zijn gepest, hebben last van sociale en emotionele problemen. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat gepest worden gevoelens van eenzaamheid en depressie vergroot en bestaande problemen verergert. Slachtoffers gaan zichzelf door het pesten minder leuk vinden, vertrouwen hun leeftijdsgenoten niet en zijn bang om naar school te gaan. Die gevoelens kunnen leiden tot verder isolement en diepere depressie en nog meer pestgedrag uitlokken. Kinderen die aan het begin van het schooljaar gepest worden, hebben een aanzienlijk grotere kans dat ze zes maanden later in datzelfde schooljaar ook gepest

worden. Bovendien hebben ze vaker last van psychosomatische klachten, zoals hoofdpijn, slaapproblemen, buikpijn, bedplassen en vermoeidheid.

Gevolgen voor pesters

De gevolgen voor pesters zijn op korte termijn nog niet negatief. Zolang ze op school zitten, kunnen ze zich vaak goed staande houden. Hun schoolprestaties zijn beter dan die van gepeste kinderen en hun populariteit en zelfwaardering zijn ook groter. Vaak is er wel sprake van een zogenaamde schijnpopulariteit: klasgenoten bewonderen de pesters, maar tegelijkertijd zijn ze ook bang voor ze. Ze lijken populair, maar zijn het daadwerkelijk niet.

Op de lange termijn kunnen pesters echter wel sociale problemen krijgen. Een pestend kind leert dat het doelen kan bereiken zonder op een sociaal aangepaste manier met anderen te onderhandelen. Daardoor kan hij uiteindelijk onaangepaste gedragspatronen krijgen.

Kinderen en jongeren die op school anderen pesten, lopen een grotere kans op ernstige problemen in hun adolescentie. Ze komen vaker met justitie in aanraking, drinken meer alcohol en plegen vaker zelfmoord. Jongens die pesten zijn later vaker bij vechtpartijen betrokken. Meisjes die vroeger pestten hebben op latere leeftijd een grotere kans om betrokken te raken bij huiselijk geweld en om tienermoeder te worden. Kinderen van vroegere pestkoppen vertonen op hun beurt weer vaker problematisch gedrag.

Gevolgen voor klasgenoten

De hele klas kan last hebben van pesten. De verstoring en afleiding die het pesten veroorzaakt hinderen het leren. Op dagen waarop niet-betrokken kinderen iemand gepest zien worden, vinden ze school minder leuk. Kinderen die dagelijks geconfronteerd worden met pesten krijgen bovendien de boodschap dat toeschouwers niet ingrijpen, slachtoffers verdienen wat ze krijgen, macht belangrijker is dan rechtvaardigheid en dat volwassenen niet goed voor kinderen zorgen.

Consequenties

Wanneer de leerkracht onderhuids pesten vermoedt stelt deze een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

Wanneer de leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest of dit hoort van gepeste of medeleerlingen dan worden eerder genoemde vier stappen doorlopen. Wanneer dit geen resultaat oplevert voor de gepeste dan zal de leerkracht zich duidelijker gaan verzetten tegen het onacceptabele gedrag vanuit het gedachtegoed van Geweldloos Verzet.

fase 1:

- Time-in voor tenminste 20 min. in een andere klas.
- Benoemen van onacceptabel gedrag en de verwachting uitspreken dat er een herstelgebaar wordt gemaakt.
- Het doen van een herstelgebaar; waarbij het kind benoemd wat hij/zij heeft gedaan en er ten minste 1 zin gaat over de gevolgen voor de ander.
- Informeren van ouders
- De verwachting uitspreken welke gedragsverandering noodzakelijk is en het vertrouwen uitspreken dat hij/zij daartoe in staat is. Waar nodig afspraken maken over wie hem/haar kan steunen beter gedrag te laten zien.

fase 2:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De leerkracht heeft alle activiteiten schriftelijk vastgelegd en heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem. Er is sprake van een individuele aankondiging.

fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Onderwijsbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

We reageren positief op gedragsveranderingen. Wanneer een pester een beperking wordt opgelegd, dan kan deze terug worden verdient (buiten spelen, de gymles, buitenschoolse activiteiten...). Van alle fases dient een goede schriftelijke verslaglegging bijgehouden te worden in het leerlingdossier in ESIS.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten buiten school gebeurt, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Daarnaast stelt u de leerkracht van uw kind op de hoogte.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind bewust voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.

- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Veiligheidscoördinatoren

Onze school heeft twee coördinatoren sociale veiligheid: Gemma Schulte en Vivian Welles.

De taken van de coördinator sociale veiligheid zijn:

- Laagdrempelig aanspeekpunt voor ouders en leerlingen bij sociaal onveilige situaties
- Klankbord voor personeelsleden
- Actieve bijdrage: voorlichtingen en preventieve activiteiten organiseren
- Gesprekspartner en beleidsadviseur directie voor sociale veiligheid
- Monitoren en toegankelijk maken van feitelijk en ervaren veiligheid en welbevinden Iln. met gestandaardiseerd instrument
- Pestbeleid en veiligheidsplan opstellen en actueel houden

De coördinatoren zijn verantwoordelijk voor de belangenbehartiging in het kader van pesten.

Vaststelling van het antipestprotocol St. Franciscusschool

Vastgesteld door het team d.d.

Instemming van de MR verleend d.d.

Evaluatie: jaarlijks in oktober